

Høring om koronasertifikat - endringer i smittevernloven

Norsk arbeidsmedisinsk forening/Norsk forening for Arbeidsmedisin ønsker å knytte noen kommentarer til høringen, og svarer ut under enkelteområder fra høringsnotatet.

2.1 Departementet vurderer spesielt om negativ test bør sidestilles med vaksinasjon og gjennomgått sykdom som grunnlag for koronasertifikat, og ber om høringsinstansenes syn

Namf/NFAM mener at negativ Covid 19-test ikke bør sidestilles med vaksinasjon og gjennomgått sykdom i alle henseender. Dette på bakgrunn av en negativ test er et øyeblikksbilde av situasjonen der og da, og man kan risikere å ikke detektere et helt nytt smittetilfelle som tester positivt ved retest bare et par dager senere. Vaksinasjon og gjennomgått sykdom mener vi er av mer varig art, og at negativ test dermed ikke kan sidestilles med disse. Spesielt mener vi dette gjelder karantenefritak ved innreise fra annet land.

Vi er kjent med at bedriftshelsetjenester foretar antigen-hurtigtester for en del bedrifter, som en tilleggssikkerhet der ansatte skal og må samles for å utføre arbeidet. Dette gjøres ved oppmøte på arbeidsplassen, ved hver samling av ansatte eller med regelmessige mellomrom. Disse testene kommer i tillegg til gjeldende krav om manglende symptomer, kontakt med smittede, familiemedlem i karantene osv. Denne type test mener vi kan likestilles med vaksinasjon eller gjennomgått sykdom, men da kun for det aktuelle tidsrom det er beregnet for (en dag, evt. noen få påfølgende dager) og gir ansatte en trygghet og redusert smitterisiko i arbeidssituasjonen.

Vi mener negativ test også vil kunne sidestilles med vaksinasjon og gjennomgått sykdom for enkeltsituasjoner; tilgang til konserter eller andre endagsarrangement eller om man som i Danmark innfører krav om koronasertifikat ved besøk hos enkelte service-institusjoner (frisører m.fl.) Det har gjennom hele pandemien ikke vært stilt krav til helsemessig dokumentasjon for kunder hos f.eks. frisører. Sett fra et arbeidsmedisinsk synspunkt vil dette tiltaket beskytte arbeidstakere i disse yrkene for smitte, men om det er tiltak som kan og bør innføres i Norge ligger utenfor vårt mandat å mene noe om. Her, som i mange andre henseender, synes det forebyggende å være viktigst, og derfor svært vesentlig å videreføre i arbeidssituasjoner hvor man jobber tett på kunden også i en periode videre til «normalsituasjonen» er gjenopprettet.

6.1 Lovforslagets formål Departementet er av den oppfatning at dokumentasjonskrav i særlige situasjoner kan hjemles i smittevernloven, for eksempel ved unntak fra smitte- og ventekarantene for personer som har gjennomgått covid-19 eller er vaksinert.

6.4 Nasjonal bruk av koronasertifikatet

Forslaget til ny § 4A-2 om bruk av koronasertifikatet gir ikke i selv hjemmel for å iverksette smitteverntiltak. Bestemmelsen åpner imidlertid for bruk av koronasertifikat som dokumentasjon hvis det med hjemmel i øvrige bestemmelser i smittevernloven iverksettes smitteverntiltak hvor vaksinasjonsstatus, immunitet eller negativt testresultat inngår i avgrensningen av tiltaket. Dersom det for eksempel er fastsatt bestemmelser med hjemmel i smittevernloven § 4-3 som gir unntak fra karanteneplikt for personer som er vaksinert, har testet negativt eller er immune etter gjennomgått covid-19, åpner § 4A-2 andre ledd for at departementet kan beslutte at koronasertifikat skal benyttes for å dokumentere at vilkårene for unntak er oppfylt, dersom det etter en smittevernfaglig vurdering anses nødvendig med effektiv og sikker verifikasjon, og det etter smitteverntiltakets art og forholdene ellers ikke vil være uforholdsmessig.

Departementet viser her til at det i løpet av pandemihåndteringen allerede er gitt ulike unntak fra de forskjellige karantenepliktene til personer som kan dokumentere at de er vaksinert eller har gjennomgått covid-19. Dette er begrunnet i at det ikke er nødvendig med tiltakene fordi disse personene ikke har samme smitterisiko som personer som ikke har oppnådd immunitet.

Namf/NFAM leser at det her kun er beskrevet karantenefritak for «personer som kan dokumentere at de er vaksinert eller har gjennomgått covid-19». Dette er helt i tråd med våre kommentarer under punkt 2.1 – og vi mener det er riktig at kun disse to grunnlagene kan gi unntak fra karantene, dvs. ikke negative tester som vi mener ikke kan sidestilles med vaksinasjon/gjennomgått sykdom. Imidlertid reiser karantenefritak også for vaksinerte/immune etter sykdom spørsmål som må vurderes, kommentert under punkt 6.5 Bruk ved innreise til Norge

Koronasertifikat vurderes også av Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet som aktuelt for cruise og «pakketurer» under gitte forutsetninger. Et system for eksempel med krav om vaksinasjon eller tilbud om test før avreise og regelmessig underveis (for eksempel hver tredje dag) vil kunne redusere risiko for smitteutbrudd underveis. Forsvarlig håndtering av helseopplysninger og tilgang på test som alternativ er en forutsetning. På samme måte som ved arrangementer vil en eventuell bruk av koronasertifikat kreve at arrangøren har gode rutiner rundt dette. Øvrige gjeldende smittevernkrav vil måtte følges.

Namf/NFAM stiller et spørsmål ved bruk av test før og under opphold på f.eks. cruise eller bussreise. Dersom en passasjer tester negativt ved start på reisen, men tester positivt ved test etter 3 dager vil denne personen allerede ha utgjort smitterisiko for både ansatte og medreisende. Vi ser at dette kan være positivt og gi en viss sikkerhet, samtidig kan det føre til lettelse i overholdelse av andre gjeldende smittevernkrav og må brukes med forsiktighet og klokskap om det innføres.

6.5 Departementet er av den oppfatning at dokumentasjonskrav i særlige situasjoner kan hjemles i smittevernloven, for eksempel ved unntak fra smitte- og ventekarantene for personer som har gjennomgått covid-19 eller er vaksinert.

Departementet vurderer spesielt om negativ test bør sidestilles med vaksinasjon og gjennomgått sykdom som grunnlag for koronasertifikat og ber om høringsinstansenes syn på dette.

Namf/NFAM mener, som beskrevet under punkt 2.1, at negativ test for korona ikke uten videre kan sidestilles med vaksinasjon og gjennomgått sykdom, og dermed ikke vil kunne gi fritak for smittekarantene/ventekarantene. En negativ test er et øyeblikksbilde av situasjonen der og da, og man kan risikere å ikke detektere et helt nytt smittetilfelle som tester positivt ved retest bare et par dager senere. Vaksinasjon og gjennomgått sykdom mener vi er av mer varig art, og at negativ test dermed ikke kan sidestilles med disse.

6.5 Bruk ved innreise til Norge

Koronasertifikat kan gi grunnlag for at innreiserestriksjoner oppheves, og at det gis helt eller delvis fritak fra test- eller karanteneplikter ved innreise. Innreiserestriksjonsloven innebærer at utlendinger kan nektes innreise i riket med mindre de tilhører nærmere bestemte unntaksgrupper. De mest sentrale unntakene fremgår av loven. Lovens § 2 fjerde ledd gir videre hjemmel for å fastsette ytterligere unntak i forskrift. Justis- og beredskapsdepartementet legger til grunn at lovens forskriftshjemmel omfatter adgang til å fastsette unntak fra innreiserestriksjonene for utlendinger som kan fremlegge tilfredsstillende dokumentasjon på vaksine, gjennomgått covid-19 eller negativ test, herunder ved fremleggelse av koronasertifikat. Det understrekes at det ikke legges opp til at fremleggelse av koronasertifikat skal være en forutsetning for innreise for alle utlendinger, men at det kan gjøres ytterligere unntak fra innreiserestriksjonene for utlendinger som har koronasertifikat.

Helse- og omsorgsdepartementet mener at smittevernloven § 4-3 er tilstrekkelig hjemmel for å kreve dokumentasjon ved innreise eller utreise. Bestemmelsens første ledd andre setning lyder "[I] forskriftene kan Kongen også fastsette nærmere krav til undersøkelser, smittesaning og dokumentasjon i forbindelse med innreise til og utreise fra Norge og i forbindelse med inn- og utførsel av varer". Departementet viser til at gjeldende covid-19-forskrift § 6e stiller krav til å fremlegge dokumentasjon på vaksinasjon for unntak fra plikt til innreisekarantene. Bestemmelsen er hjemlet i smittevernloven § 4-3.

Et koronasertifikat som sikrer kontroll med at opplysninger om vaksinasjon eller gjennomgått covid-19 er korrekte, sett i sammenheng med lettelser i krav om innreisekarantene for personer som er vaksinert, vil på sikt kunne forenkle arbeidet med grensekontrollen.

Namf/NFAM mener at et evt. fritak for innreisekarantene, om det skal vurderes på bakgrunn av koronasertifikat, kun må gjelde godkjent vaksinasjon og/eller gjennomgått sykdom, ikke på bakgrunn av negativ test.

Namf/NFAM ønsker i tillegg å rette søkelys på et mulig scenario i denne sammenheng. Dersom det innføres karantenefritak ved fullvaksinasjon eller gjennomgått sykdom bør og må man vurdere muligheten av at fullvaksinerte personer som kommer fra land/område med høy smitte og/eller forekomst av nye muterte varianter av Covid19-virus kan føre med seg smitte og dermed spre dette i en ikke-vaksinert/ikke-immun befolkning uten selv å være syke av viruset. Dette vil kunne gi en farlig situasjon med smitte av mutant i virus uten at vi som nå kan stoppe det i innreisekaranteneperioden. Mange norske arbeidsplasser er avhengig av utenlandsk arbeidskraft, og det er bra for driften at så mange som mulig av de ansatte i bedriftene er i arbeid, og med hensyn til dette er karantenefritak positivt, men da under svært streng overvåking. Reduserte krav til innreisekarantene vil gi større mulighet for å holde bedrifter i sving. Men, samtidig er det svært uheldig med smitte på arbeidsplasser der ansatte jobber relativt tett på hverandre og bor i til dels trange forhold. Dette har vi ved regulering med pålagt innreisekarantene i egnede og godkjente lokaler etter hvert fått kontroll på i Norge, og det er viktig at dette bevares videre. Vi mener at det derfor fortsatt må kunne kreves innreisekarantene ved ankomst fra land/områder med høy smitte/nye muterte virusvarianter, for å beskytte arbeidskolleger i enkeltbedrifter og befolkningen generelt.

*Mvh
For Namf/NFAM
Laila M Torp
Leder Namf*